# Truyen co PG - I - 01

*Truyện Cổ Phật Giáo*

Truyen co PG - I - 01

Trang gốc

Đọc với phông chữ Times New Roman (Unicode)

Truyện Cổ Phật Giáo

Truyện Thơ - Tập I

Tâm Minh Ngô Tằng Giao

Diệu Phương tái bản - 2002

Lời Nói Đầu Nhiều truyện xưa về Phật Giáo do các người khác nhau thuật lại đã được Minh Chiếu sưu tập và xuất bản thành một bộ sách gồm nhiều cuốn lấy tên là "Truyện Cổ Phật Giáo". Những truyện này đều được viết bằng "văn xuôi".

Một số những truyện trong bộ sách trên đã được Tâm Minh Ngô Tằng Giao chọn ra rồi phỏng theo đó mà tóm tắt lại cho ngắn gọn, kể lại bằng ngôn từ bình dị và nhất là chuyển nội dung nguyên bản từ "văn xuôi" sang "văn vần" dưới hình thức thơ "lục bát" để người đọc, người nghe dễ hiểu và dễ nhớ.

Những truyện cổ Phật Giáo tuy giản dị nhưng rất thâm thúy, thường hàm chứa đầy đủ và sâu sắc về đạo đức, giáo dục, luân lý và triết học. Truyện nói lên cái tinh hoa hay đẹp của giáo lý, từ bi và trí tuệ đồng thời mang lại sự xây dựng, thức tỉnh và giác ngộ cho người đời. Đọc những truyện cổ Phật Giáo người đọc cảm thấy một niềm siêu thoát lâng lâng tràn ngập tâm hồn.

"Truyện Cổ Phật Giáo", truyện thơ (tập 1) này được xuất bản lần đầu năm 2001. Nay theo lời yêu cầu của bạn đọc muốn "ấn tống", tập truyện được tái bản (có sửa chữa). Được biết tập "Truyện Cổ Phật Giáo" này là tập thứ nhất trong một bộ sách gồm nhiều tập do Tâm Minh Ngô Tằng Giao phát tâm thực hiện.

Xin trân trọng giới thiệu đến các độc giả một cuốn sách mà chúng tôi thiết nghĩ là vừa lý thú và vừa hữu ích.

Diệu Phương

Virginia - USA

(Năm 2002)

* * *

(1)

Đời Người

Trong Một Câu

Nhà Vua trẻ lên ngai vàng
Bèn truyền ngay lệnh cho quan đại thần
Phải đi khắp chốn xa gần
Bao nhiêu triết lý sưu tầm về cung
Tinh hoa kim cổ, tây đông
Rút thành nguyên tắc trị dân nước nhà.
*
Ba mươi năm thoáng trôi qua
Nay nhà Vua trẻ tóc đà hoa râm
Một hôm tin báo đại thần
Trở về cùng với phái đoàn từ xa
Dắt theo một toán lạc đà
Chất hơn nghìn sách tinh hoa tuyệt vời.
Vua nhìn sách quý nghẹn lời:
"Trẫm nay đã yếu, tuổi trời lại cao
Sách nhiều, đọc chẳng hết nào
Khanh nên tóm tắt sách vào ít pho!".
*
Đại thần suy nghĩ âu lo,
Gắng bao công sức vào cho công trình
Thêm mười năm nữa trôi nhanh,
Hơn nghìn pho sách rút thành năm trăm.
Vuốt râu bạc Vua phán rằng:
"Sao còn nhiều quá? Chi bằng rút thêm!".
*
Đại thần cố gắng ngày đêm
Năm mùa lá rụng qua thềm thật mau
Sách nay rút lại trước sau
Một pho duy nhất trình vào Vua xem.
*

Vua nằm giường bệnh lim dim
Ngự y chầu chực im lìm xung quanh.
Thở ra Vua nói: "Này khanh
Trẫm nay yếu lắm chắc đành chết thôi
Trước khi từ giã cõi đời
Đọc nguyên cả cuốn sách thời khó sao
Khanh nên thâu ngắn thế nào
Rút thành vài chữ, tóm vào một câu!".
*
Đại thần suy nghĩ hồi lâu
Tử thần như đã gần đâu đó rồi
Thời gian lắng đọng im hơi
Đại thần vội vã lại ngồi án thư
Nhẹ nhàng nâng bút tay đưa
Thảo nhanh vài chữ trên tờ hoa tiên
Quỳ dâng lên đấng Vua hiền.
Trước khi nhắm mắt Vua truyền đọc nghe
Nét buồn bốn chữ được ghi:
"Sinh, Lão, Bệnh, Tử" tiếp đi dòng đời.
(phỏng theo bản văn xuôi của Tâm Phước)
(2)
Nắm Hạt Trai
Một hôm đạo sĩ A La
Trên đường khất thực ghé qua một nhà
Chuyên buôn vàng bạc, ngọc ngà
Giàu sang tột bực, xa hoa tuyệt vời.
Chủ nhà đang chọn hạt trai
Để xâu thành một chuỗi dài đeo chơi
Đón mừng đạo sĩ tới nơi
Chủ nhà để nắm hạt trai xuống thềm

Vái chào cung kính trang nghiêm
Rồi xin vào lấy cơm đem cúng dường.
*
Một con ngỗng chạy ngoài vườn
Cánh dang thật rộng, cổ vươn thật dài
Ngỗng nhìn thấy đám hạt trai
Phô mầu óng ả, không người giữ canh
Tưởng đồ ăn rất ngon lành
Le te chạy đến đớp nhanh tức thì,
A La vội đuổi ngỗng đi
Tiếc thay quá chậm, còn gì nữa đâu
A La bối rối hồi lâu
Rồi ngồi trầm tĩnh, ngửng đầu ngắm hoa.
*
Khi đem cơm cúng dường ra
Hạt trai thấy mất chủ nhà hoảng kinh
Nhìn A La. Thấy lặng thinh
Hỏi người. Người vẫn một mình nín câm.
Chủ bèn hô bọn gia nhân
Mang giây ra trói tay chân của người
Rồi mời hương chức tới nơi
Khảo tra, đánh mắng nặng lời trước sau
A La im chịu đớn đau
Tới khi ngất xỉu máu trào thềm hoang.
*
Ngỗng bay lại hút máu loang
Chủ đang cơn giận lẹ làng cầm cây
Đập đầu ngỗng chết lăn quay,
A La vừa tỉnh đưa tay vỗ về
Xoa đầu ngỗng, giọng từ bi

Lâm râm tiếng kệ, thầm thì câu kinh
Nguyện cầu cho ngỗng siêu sinh
Rồi sau kể rõ sự tình đầu đuôi
Nói rằng ngỗng nuốt hạt trai!
Chủ tuy nghe rõ lời người. Chưa tin.
Truyền đem mổ ngỗng ra xem
Hạt trai còn đó, trắng đen rành rành.
*
Chủ nhà sám hối tâm thành
Quỳ xin đạo sĩ niệm tình thứ tha
Hỏi: "Sao Ngài chẳng nói ra
Để cho nông nỗi xót xa thế này?".
A La đáp: "Nếu nói ngay
Ta e ngươi giết ngỗng này mất thôi
Không nên gây hại ở đời
Từ bi vô hạn, nhớ lời Phật ban!".
*
Nhà buôn tỉnh ngộ tự than:
"Chúng sanh nếu bỏ lòng tham tràn trề
Thực hành theo hạnh từ bi
Còn chi khổ não, còn gì đau thương
Nếu coi vật chất tầm thường
Thì đâu tăm tối lầm đường như ta!".
Nhà buôn lòng bỗng nở hoa
Thành tâm đảnh lễ, thiết tha nguyện thề
Noi gương đạo sĩ mọi bề
Cùng chung xây Đạo Từ Bi cho đời,
Gieo hương giải thoát nơi nơi
Ánh vàng giác ngộ sáng ngời muôn phương.
(phỏng theo bản văn xuôi của Thích Tâm Nguyên)

(3)

Anh Chàng

Bốn Vợ

Chàng kia vốn được nổi danh

Một nhà bốn vợ đẹp xinh, diễm kiều.

*

Vợ đầu: chàng rất thương yêu

Vuốt ve âu yếm, nuông chiều mãi thôi

Khi đi đứng, lúc nằm ngồi

Cả khi làm lụng chẳng rời bước chân

Lo ăn uống, sắm áo quần

Hết lòng chăm sóc mười phần đẹp tươi

Không to tiếng, chẳng nhiều lời,

Chồng yêu vợ cả nhất nơi dương trần.

*

Vợ hai: chàng cũng ân cần

Ham mê quanh quẩn giữ gần một bên

Kề nhau vui sướng vô biên

Xa nhau lòng nặng ưu phiền nhớ thương.

*

Vợ ba: chàng chẳng vấn vương

Năm thì mười họa mới thường tìm nhau

Tìm khi cơ cực, dãi dàu

Tìm khi thiếu thốn khổ đau trường đời.

*

Vợ tư: buồn tủi phận người

Quanh năm vất vả, tứ thời hẩm hiu

Chàng sai phục dịch đủ điều

Chẳng thèm ve vuốt thương yêu chút gì.

*

Thời gian thấm thoắt trôi đi
Anh chàng lâm bệnh nặng khi về già
Biết mình cái chết khó qua
Nên chàng chuẩn bị lìa xa cõi đời.
*
Chồng mời vợ cả đến nơi
Bên giường hấp hối nói lời thiết tha:
"Ta yêu nàng nhất trong nhà
Từ lâu nâng trứng hứng hoa nuông chiều
Giờ mong nàng sẽ đi theo
Trọn tình trọn nghĩa đủ điều trước sau!"
Vợ nghe từ chối, lắc đầu
Khiến chồng hờn tủi lệ đâu lăn dài.
*
Chồng bèn mời đến vợ hai
Hết lời năn nỉ cũng hoài công thôi,
Chồng bèn trách móc nặng lời:
"Trước ta cần kiệm sống đời khó khăn
Nhịn ăn tiêu khổ quanh năm
Rước nàng chung sống, nhớ chăng hỡi nàng?"
Vợ hai: "Tôi chẳng cần chàng
Bởi chàng tham của mới màng đến tôi!".
*
Chồng nghe ngao ngán tình người
Vợ ba kêu tới xin mời đi theo,
Vợ ba quyến luyến ít nhiều
Xót thương nhỏ lệ nói điều đớn đau:
"Cùng chàng nghĩa nặng, ân sâu
Nhưng tôi không thể mãi đâu theo chàng
Tiễn nhau chỉ đến cuối làng

Hai ta vĩnh biệt, đôi đàng chia xa!".

*

Chồng kêu vợ thứ tư ra

Bảo nàng sửa soạn bỏ nhà đi theo

Vợ thưa: "Chàng hắt hủi nhiều

Dù tôi khốn khổ đủ điều trước sau

Xa lìa cha mẹ từ lâu

Theo chàng hầu hạ tôi đâu quản gì

Vui buồn, sống chết sá chi

Bên nhau mãi mãi xin đi theo chàng!".

*

Bốn bà vợ, bốn cô nàng

Mang làm thí dụ cho hàng chúng sinh.

*

Vợ đầu như xác thân mình

Chúng ta chau chuốt dáng hình mãi thôi

Dù yêu vợ cả tuyệt vời

Nhưng khi ta chết thân người chẳng theo

Dưới lòng đất lạnh buồn hiu

Xác thân nằm lại sớm chiều rã tan.

*

Vợ hai như bạc như vàng

Gia tài của cải ta hằng ấp ôm

Được thì vui, mất lại buồn

Ý thường ham muốn, lòng luôn kiếm tìm

Xuôi tay, nhắm mắt, đứng tim

Của kia bỏ lại cho miền nhân gian.

*

Vợ ba xem tựa họ hàng,

Vợ con, cha mẹ, xóm làng thân quen

Ân tình chan chứa bao phen
Sống thời thương mến, chết bèn khóc than
Tiễn nhau chỉ tới nghĩa trang
Nhớ nhau theo với thời gian nhạt nhòa.
*
Vợ tư xem tựa tâm ta
Nếu buông theo gót quỷ ma dẫn đầu
Tham lam, sân hận dài lâu
Si mê không dứt, Đạo mầu chẳng tin
Ngày lìa dương thế muộn phiền
Vợ như nghiệp chướng theo liền bên ta,
Tâm nhơ nhớp, ý gian tà
Đọa vào đường ác ai mà thoát qua.
(phỏng theo bản văn xuôi trích: Báo Bát Nhã)
(4)
Cây Đèn Kỳ Lạ
Vua A Xà Thế một ngày
Cúng dường Đức Phật lễ đầy trang nghiêm,
Hôm sau Vua họp tôi hiền
Cùng ngồi bàn chuyện cúng thêm dâng Ngài.
Các quan đồng loạt tâu bày:
"Cơm chay, y phục vừa đây cúng rồi
Giờ thêm đèn đuốc mà thôi
Dâng lên ánh sáng tỏa nơi Phật Đài
Tượng trưng trí tuệ cao vời
Soi đường giác ngộ cho người trần gian
Hào quang Đức Phật chói chang
Tiêu trừ tội lỗi, xóa tan mê mờ!".
Vua nghe vui vẻ vô bờ
Truyền quan sắm sửa lễ cho chu toàn

Mai lên tịnh xá Kỳ Hoàn
Cúng dường Đức Phật và hàng Chư Tăng.
*
Có bà lão nọ xin ăn
Chiều hôm lê bước muộn mằn về thôn
Sống nghèo, thân xác mỏi mòn
Nhưng lòng kính Đức Chí Tôn vô cùng,
Bà hành khất thấy người đông
Ngựa xe, lính tráng trên đường đi mau
Rộn ràng chở những thùng dầu
Cùng đèn đủ kiểu phô mầu đẹp xinh,
Lão bà thăm hỏi sự tình
Biết là lễ vật dâng trình của Vua
*
Lão bà lòng chợt suy tư
Buồn vì công đức mình chưa có gì
Nghĩ thầm nên sắm chút chi
Thành tâm, cung kính đem đi cúng liền
Suốt ngày xin được chút tiền
Lão bà hoan hỉ dừng bên lề đường
Ghé vào một quán bán hàng
Bỏ mua dầu thắp cúng dường đêm nay,
Nhà hàng nghe cảm động thay
Lòng thành xin góp, đong đầy dầu thêm
Lại cho mượn một cây đèn
Tối nay bà thắp mang lên cúng dường.
*
Đêm về tịnh xá Kỳ Hoàn
Đèn Vua ngàn chiếc rỡ ràng khắp nơi
Đàn ca, nhã nhạc chơi vơi

Bà con dự lễ tươi cười bước mau.
Lão bà châm chiếc đèn dầu
Thành tâm phát nguyện, cúi đầu, chắp tay:
"Xin dâng Phật ánh sáng này
Mong hàng Giáo Hội nơi đây trường tồn
Phò con minh mẫn luôn luôn
Đuốc cao trí tuệ soi đường dài lâu!".
Tuy đèn chỉ có ít dầu
Nhưng bà thầm nguyện phép mầu hiện ra:
"Nếu mà quả thật thân ta
Sau này giác ngộ, thoát qua luân hồi
Thì xin đèn cháy mãi thôi
Hào quang rực rỡ chiếu soi suốt đời!".
Bà treo đèn phía vườn ngoài
Sau khi lễ Phật khoan thai ra về.
*
Đèn Vua giăng khắp bốn bề
Người lo thay bấc, kẻ đi châm dầu
Nhưng đèn tắt giữa đêm thâu
Ít đèn cháy sáng được lâu được dài
Riêng đèn bà lão cháy hoài
Lung linh phô sắc rạng ngời trong đêm
Dầu không hao, bấc vẫn bền
Hào quang phá vỡ màn đêm mịt mùng.
*
Hôm sau vừa mới hừng đông
Mặt trời lấp ló ánh dương khắp miền
Phật truyền ngài Mục Kiền Liên
Dạo quanh tìm cách tắt đèn hết đi,
Đèn còn cháy chẳng nhiều chi

Quạt qua liền tắt không gì khó khăn,
Riêng đèn bà lão xin ăn
Quạt càng cho mạnh lại càng sáng thêm
Thật là kỳ lạ vô biên
Mọi người bàn tán ngạc nhiên vô vàn,
Phật vừa đến mới dạy rằng:
"Đèn này khó tắt, tỏa vàng muôn nơi
Hào quang công đức rạng ngời
Là đèn của Phật trong thời tương lai!"
*
Sau khi dò hỏi mọi nơi
Biết đèn dầu của một người ăn xin
Vua A Xà Thế ngạc nhiên
Hỏi quần thần biết vì duyên cớ nào:
"Trẫm đây công đức biết bao
Cúng đèn cửa Phật kể sao cho vừa
Phật không thọ ký bây giờ
Mà Ngài thọ ký bà già. Lạ thay?".
Đại thần chẳng dám tâu bày
Lệnh Vua bèn phán: "Trẫm đây lòng thành
Muốn tìm hiểu rõ ngọn ngành
Để rồi nguyện với Trời xanh sửa mình!".
*
Đại thần mạnh dạn tâu trình:
"Đại Vương đã dạy thần đành xin thưa
Cúng dường quý ở động cơ
Đại Vương có lẽ lòng chưa chí tình
Thiếu lời thệ nguyện quang minh
Cho nên công đức mong manh không nhiều
Bà già hành khất tuy nghèo

Tuy ít phẩm vật, nhưng nhiều thành tâm

Đèn bà chiếu sáng vô ngần

Tan sương mờ ám, vén màn u minh

Soi đường giải thoát chúng sinh

Suy tôn Giáo Hội, vinh danh Phật Đà!"

(phỏng theo bản văn xuôi của Thiện Châu)

(5)

Nắm Tro Tàn

Thuở xưa Đức Phật chúng ta

Hồi còn tại thế, tiếp bà Mẹ kia,

Bà ta nức nở não nề

Thương con vừa chết, thảm thê cõi lòng,

Ôm con bà Mẹ khóc ròng

Quỳ xin Phật cứu, cầu mong phép mầu.

Bà tin tưởng Phật từ lâu

Đã đầy nhân ái, lại giàu thần thông

Cứu con bà thoát tử thần.

Phật nghe than khóc, cảm thông, nhận lời.

*

Phật truyền Bà ghé mọi nơi

Tìm nhà nào suốt ba đời vừa qua

Không hề chịu cảnh tang ma

Không người thân thích gần xa lìa trần

Xin về một nắm tro tàn

Tro này mới thật vô vàn linh thiêng

Phật dùng tro làm phép riêng

Cứu con bà sống, chớ phiền muộn chi!

*

Mẹ ôm con vội ra đi

Lòng đầy hy vọng, sá gì đường xa

Thăm từng nơi, ghé từng nhà
Hỏi xin mong sẽ tìm ra tro tàn
Trèo đèo, lội suối, băng ngàn
Tro xin chẳng được, ngồi than thân mình:
"Ba đời trong mỗi gia đình
Tử thần đều viếng đâu dành riêng ta
Thương con thời có xót xa
Nhưng mà nghĩ kỹ chẳng qua luật trời!".
Tự nhiên lòng Mẹ thảnh thơi
Ôm con trở lại quỳ nơi Phật Đài
Chẳng còn than khóc kêu nài
Dù lòng vẫn nhớ con hoài khôn nguôi
Chuyến đi Mẹ kể đầu đuôi
Rồi xin Phật dạy cho đôi lời vàng.
*
Phật nhân dịp đó phán rằng:
"Đời sanh ra vốn đã mang muộn sầu
Kiếp người sống chết liền nhau
Nói chung vạn vật trước sau vô thường
Con chết đi dù tiếc thương
Nhưng lòng đừng mãi vấn vương làm gì!".
Cuối cùng Mẹ gạt sầu bi
An tâm ôm xác con về cất chôn,
Chuông chùa vang tiếng trong thôn
Lá vàng trước mộ, hoàng hôn cuối trời.
(phỏng theo bản văn xuôi của Minh Hưng)
(6)
Xâu Ngọc... Nước
Hoàng cung cảnh đẹp vô cùng
Hoa thơm, cỏ lạ một vùng tươi xinh

Có hòn non bộ hữu tình
Có hồ bán nguyệt in hình trời mây
Mưa nhè nhẹ, gió hây hây
Muôn chim đua hót ngất ngây lòng người.
Bên mành Công Chúa đang ngồi
Nụ cười trong trắng, tuổi đời ngây thơ
Cảnh vườn Thượng Uyển như mơ
Nhưng Nàng đưa mắt thờ ơ ngắm nhìn
Quá quen cảnh vật ngoài hiên
Nên Nàng mơ mộng về miền xa xôi
Thả hồn mơ cảnh lạ đời
Khác hơn mọi thứ ở nơi cung đình.
*
Hạt mưa lất phất qua mành
Rơi trên mái ngói men xanh hiên ngoài
Đọng thành dòng nhỏ chảy dài
Buông từng giọt xuống rãnh nơi thềm nhà,
Giọt mưa rọi nắng vàng pha
Nở thành bóng nước như hoa tuyệt vời
Sắc mầu kỳ ảo rạng ngời
Giống muôn hạt ngọc hiếm nơi dương trần.
*
Mặt Công Chúa chợt sáng ngần
Nàng nhìn bóng nước nghĩ thầm: "Đẹp thay!
Ta nhiều châu báu trong tay
Nhưng so với ‘ngọc nước’ này kém xa
Ước gì ai tặng cho ta
Một tràng chuỗi kết toàn là ngọc đây
Đeo lên trang điểm cổ này
Biết bao hạnh phúc dâng đầy tim côi!".

*

Khi mưa trên mái tạnh rồi
Nước ngưng lòng rãnh. Ôi thôi còn gì!
Bao hình bóng nước biến đi
Còn đâu ngọc quý! Còn chi mộng hờ!
Tâm hồn Công Chúa ngẩn ngơ
U buồn nét mặt! Thẫn thờ con tim!
Về phòng đóng cửa, im lìm,
Vội vàng cung nữ báo tin triều đình.
Đức Vua, Hoàng Hậu hoảng kinh
Tưởng Nàng bệnh nặng, xót tình con yêu
Thường nâng niu, vốn nuông chiều
Nên cùng gạn hỏi đủ điều hồi lâu.
E dè Công Chúa cúi đầu
Lời hoa thỏ thẻ trình tâu ý mình
Muốn tràng "ngọc nước" đẹp xinh
Bồng bềnh trên rãnh, kết thành chuỗi đeo.
*

Vua vui vẻ nói: "Con yêu!
Đó là bóng nước mưa chiều tạo ra
Tuy trông đẹp tựa ngọc ngà
Kết đâu thành chuỗi! Chỉ là giả thôi!
Ta nhiều ngọc hiếm trên đời
Cho con ngọc thật chứa nơi kho tàng!"
Vua sai mang ngọc cho Nàng
Nhưng nào Công Chúa có màng đến đâu
Chỉ đòi "ngọc nước" muôn mầu
Giờ đây thất vọng, âu sầu ngày đêm
Bệnh tình càng trở nặng thêm
Vua và Hoàng Hậu muộn phiền lo âu.

*

Thế rồi nhân một buổi chầu
Vua, Quan họp lại cùng nhau luận bàn
Làm sao chữa bệnh cho Nàng,
Triều thần lúng túng không phương kế nào.
Vua đòi thợ ngọc giỏi vào
Lệnh theo bóng nước sắc mầu long lanh
Mà làm ra ngọc đẹp xinh
Để xâu thành chuỗi đem trình lên Vua.
Bao nhiêu thợ giỏi chịu thua
Làm sao chuốt ngọc đẹp như bóng hình!
Vua mong Công Chúa chóng lành
Nghìn vàng treo thưởng tìm danh y về.
*

Rồi vào một buổi sáng kia
Có người thợ ngọc xin đi vào chầu
Già đời, trắng tóc, bạc râu
Sau khi nghe chuyện Cụ tâu đôi lời:
"Đây là tâm bệnh mà thôi
Thuốc thang điều trị không đời nào xong
Bệnh tình Công Chúa trong cung
Hạ thần có cách. Chữa mong khỏi liền!"
Vua Cha mừng rỡ vô biên
Đi tìm Công Chúa báo tin: "Có người
Xâu được ngọc quý thật tài!"
Nàng nghe vội nở nụ cười. Mộng mơ.
*

Hôm sau được dịp trời mưa
Bao nhiêu "ngọc nước" trôi bờ rãnh hoa
Cụ già tâu với Vua Cha

Xin mời Công Chúa ghé ra trước thềm
Cụ thưa: "Tôi mắt kèm nhèm
Ngọc nào tốt xấu khó nhìn ra thay
Xin nhờ Công Chúa khéo tay
Lại thêm tinh mắt, ra đây lựa giùm!"
Long lanh bóng nước từng chùm
Trôi trên bờ rãnh chập chùng nối nhau
Tựa như ngọc quý muôn mầu
Tiếc thay chạm đến tan mau không ngờ!
Nàng Công Chúa tiếc ngẩn ngơ
Nhanh tay cố vớt hàng giờ uổng công.
Hồi lâu chán nản trong lòng
Xoay qua lên tiếng thưa cùng Vua Cha:
"Thứ này chẳng đáng ước mơ
Chỉ là hình dáng phô ra bên ngoài
Toàn là giả tạo mà thôi
Con không ưa thích nữa rồi! Thưa Cha!"
Nàng Công Chúa tỉnh ngộ ra
Thẹn thùng về chuyện vừa qua vô vàn.
*
Phật quay qua Ngài A Nan
Và cùng đại chúng khẽ ban lời vàng:
"Vật chi thể chất rõ ràng
Lại thêm hình tướng sẽ càng mau tan:
Bồng bềnh như bóng trôi ngang
Chập chờn như dải nắng vàng trong mưa
Mà nai khao khát thích ưa
Tưởng lầm là nước vội đua nhau dành!"
*
Sắc thân ngũ ấm chúng sanh

Nếu mà quán tưởng như vành nắng kia

Quán như bóng nước tan đi

Thoát vòng sanh tử! Còn chi luân hồi!

(phỏng theo bản văn xuôi của Trí Hiền)

(7)

Vui Trong

Đau Khổ

Một hôm thuyết pháp trở về

Phật cùng đệ tử đang đi trên đường

Chợt đâu thấy một anh chàng

Lùa bầy bò chạy nghênh ngang reo hò.

Đàn bò vừa được ăn no

Vui chân nhảy nhót đủ trò trước sau

Rỡn đùa, kêu rống, chen nhau

Để rồi lấn ép húc đầu, máu văng

Thêm đòn vọt của người chăn

Bò kêu đau đớn, lưng hằn vết roi.

*

Chỉ đàn bò, Phật ban lời:

"Anh chàng hàng thịt thảnh thơi chăn bò

Hàng ngày lùa chúng ra vô

Tìm nơi cỏ tốt tha hồ bò ăn

Đàn bò có tới ba ngàn

Con nào béo tốt là chàng lựa ra

Phanh thây, xẻ thịt, lột da

Đem qua chợ bán gần xa kiếm lời.

Nửa đàn bò bị giết rồi

Những con còn lại có đời nào hay

Phận mình biết sẽ sao đây

Thản nhiên vui vẻ đua bầy rỡn nhau."

*

"Đời người có khác gì đâu

Biết bao nhiêu kẻ vùi sâu thân mình

Tham lam dục lạc thường tình

Bạc tiền chất chứa, lợi danh mưu cầu

Trăm phương nghìn kế hại nhau

Nào hay cuộc sống trước sau vô thường

Mong manh như một giọt sương

Long lanh ngọn cỏ bên đường gió lay!"

*

"Cạnh bên sự sống hàng ngày

Tuổi già, cái chết kề ngay đó rồi

Từng giờ từng phút lặng trôi

Con người lại tiến gần nơi mộ phần

Như dòng nước nhỏ nhẹ tuôn

Soi mòn bờ đất dần dần sụp tan,

Giống như bể cá thênh thang

Nước theo khe nứt nhẹ nhàng thoát đi

Cá còn sống được lâu chi?

Con người nào có nghĩ gì sâu xa

Để mà hay biết thân ta

Cái tôi ‘bản ngã’ chỉ là tạm thôi!"

(phỏng theo bản văn xuôi của Hồng Mai)

(8)

Một Lòng

Vì Đạo

Nước kia có một quốc vương

Nhân từ, vui vẻ, dễ thương vô cùng

Xuân về hoa lá tưng bừng

Vua mang quà tặng đến từng xóm thôn

Thăm người nghèo khó neo đơn,
Hòa mình cùng với vui buồn của dân.
Ra đi phấn khởi vô ngần
Lúc về Vua lại bần thần lo âu.
*
Vua khuyên dân chúng từ lâu
Phụng thờ Tam Bảo trước sau chân thành
Ăn chay, niệm Phật, làm lành
Hiếu cùng cha mẹ, thuận anh em nhà.
Ai theo điều đã đề ra
Được tha sưu thuế thật là vui thay.
Mọi người răm rắp theo ngay
Nào mê nhân nghĩa, chỉ say bạc tiền
Say mồi lợi lộc triền miên
Bề ngoài giả bộ không quên Cửa Thiền,
Luân thường đạo lý đảo điên
Vua nghe sự thực, buồn phiền khôn nguôi
Tìm phương cách giúp cho người
Quay về nguồn Đạo, sống đời hiền lương.
*
Một tuần sau trước ngai vàng
Vua truyền cho khắp xóm làng được hay:
"Ai còn thờ Phật, ăn chay
Tử hình theo luật từ đây ban hành".
Những phường giả dối gian manh
Những phường không có tâm thành từ lâu
Giờ cần che đậy gì đâu
Nhởn nhơ chế giễu đạo mầu Thế Tôn.
*
Nhưng rồi chợt có một hôm

Quân hầu dẫn đến một ông cụ già
Không tuân luật mới ban ra
Công khai thờ Đức Thích Ca tại nhà.
Ông thường nghĩ: "Tấm thân ta
Lâu nay nghèo đói nhưng mà sướng thay
Được nghe giáo lý hàng ngày
Phụng thờ Tam Bảo, vui say Cửa Thiền,
Còn hơn bao kẻ lắm tiền
Dư mùi phú quý, thiếu duyên tu hành
Nào đâu nghe được câu kinh
Khác chi ở chốn ngục hình mà thôi!".
*
Ông già mạnh dạn thưa lời:
"Dù Vua xử tội, bầy tôi cam đành
Dù cho phải chịu tử hình
Một lòng thờ Phật trung trinh suốt đời!".
Vua truyền: "Nếu bản thân ngươi
Tuân theo luật mới, tội thời miễn ngay
Lại phong chức tước từ đây,
Còn không, luật pháp thẳng tay hành hình!".
Ông già khẳng khái tâu trình:
"Hết lòng vì đạo, thân mình xá chi
Vinh hoa, phú quý trôi đi
Đời không đạo pháp đáng gì sống đây!"
*
Vua truyền: "Ta xử tử ngay!".
Ông già bình tĩnh tỏ bầy tâm tư:
"Kính tâu bệ hạ nhân từ
Bầy tôi kiếp trước chắc tu đã nhiều
Kiếp này hưởng đạo cao siêu

Sớm khuya lời kệ, sáng chiều câu kinh
Coi như hạnh phúc đời mình
Nước sôi, lửa đỏ, cực hình quản chi
Tìm về nép bóng từ bi
Tôi, Thanh Tiến Sử, nguyện đi trọn đường!".
*
Vua truyền: "Chuẩn bị pháp trường
Đem người xử tử làm gương cho đời!".
Quan quân lập tức vâng lời
Áp lôi tội phạm ra nơi chém đầu,
Vua thầm nói nhỏ quan hầu
Phải ngưng chờ lệnh, chớ đâu hành hình.
*
Pháp trường gươm giáo thất kinh
Ông già trăn trối tâm tình dặn con:
"Quyết tâm giữ đạo cho tròn
Thi hành lời Đức Thế Tôn suốt đời
Noi gương cha dù đầu rơi
Luôn theo chánh pháp, không rời đức tin!".
Ba hồi trống giục vang rền
Lưỡi gươm đao phủ đưa lên. Rồi ngừng.
Lệnh Vua giải tội về cung
Vây quanh dân chúng vô cùng ngạc nhiên.
*
Quan quân đưa lão đi liền
Vào triều kính cẩn quỳ bên bệ rồng,
Quan hầu thuật chuyện lão ông
Với lời tử biệt nói cùng người con.
Vua nghe cảm động trong lòng
Mừng vì Đạo chửa suy vong trên đời.

Lệnh Vua cấm Đạo vừa rồi

Ban ra nhằm thử lòng người mà thôi.

*

Vua khen ông lão hết lời

Rồi phong "Tướng Quốc" giữa nơi triều đình

Vua lưu ông lão bên mình

Giúp Vua truyền bá đạo lành Thế Tôn.

Đạo vàng thức tỉnh tâm hồn

Dân theo Phật Pháp về nguồn an vui

Ấm êm đời sống khắp nơi

Non sông phô sắc, lòng người nở hoa.

*

Quốc Vương nhân ái chan hòa

Là tiền thân Phật Thích Ca một thời.

(phỏng theo bản văn xuôi của Đức Thượng)

(9)

Điều Đáng

Lo Nhất

Vua Ba Tư Nặc nước kia

Một ngày bà mẹ chợt lìa trần gian

Nhà Vua cùng với các quan

Cử hành tang lễ vô vàn trang nghiêm

Trong lòng Vua rất buồn phiền

Nên Vua cùng các tôi hiền ghé sang

Viếng thăm tịnh xá Kỳ Hoàn

Xin vào lễ Phật và hàng Chư Tăng.

Ôn tồn Phật hỏi thăm rằng:

"Đại Vương sao mặc áo tang thế này?"

Nhà Vua buồn bã cho hay

Mẹ già, bệnh nặng, vừa đây qua đời.

Phật bèn an ủi đôi lời:

"Bốn điều lo ngại của người trần gian:

Sống thời thiếu thốn mọi đàng,

Già thời khô héo suy tàn tấm thân,

Bệnh thời đau đớn muôn phần,

Chết thời ly biệt. Có ngần ấy thôi!"

*

"Vô thường vạn vật muôn nơi

Luôn luôn chuyển biến không đời nào ngưng

Mạng người cũng tựa nước sông

Ngày đêm chảy mãi xuôi dòng trôi xa

Nào ai trong cõi người ta

Cùng dòng sông tắm được qua hai lần".

*

"Đại Vương hiếu thảo vô ngần

Hãy làm việc thiện cho dân được nhờ

Rồi đem công đức vô bờ

Một lòng hồi hướng về cho Mẹ hiền

Khiến người siêu thoát cõi trên

Ngài nơi trần thế cũng thêm phước lành

Khỏi vòng quanh quẩn tử sanh

Tương lai giải thoát tạo thành từ đây".

*

Mặt rồng như tỉnh cơn say

Tràn lòng hoan hỉ, tan mây u sầu

Thấm nhuần giáo lý thâm sâu

Nhà Vua hy vọng phép mầu tương lai

Giúp phần giải thoát Mẹ Ngài

Giúp Vua quét sạch u hoài, lo âu

Bốn điều suy nghĩ từ lâu:

"Sinh, Lão, Bệnh, Tử" tiếp nhau xoay vần.

(phỏng theo bản văn xuôi của Tuyền Minh)

(10)

Con Chó Đói

Phật khi còn tại thế gian

Có Vua hung ác, bạo tàn, hại dân

Nghe Ngài thuyết pháp ở gần

Vua theo dân chúng ân cần tới lui

Xin Ngài kể một chuyện vui

Lại vừa hữu ích cho đời dài lâu.

Phật bèn kể lại chuyện sau

Chuyện "Con Chó Đói" xiết bao lạ thường.

*

Thuở xưa có vị Quốc Vương

Hung tàn, bạo ngược chẳng thương dân mình

Mọi người khốn đốn, điêu linh,

Khiến Ông Đế Thích hiện hình trần gian

Dắt theo quỷ dữ vô vàn,

Ông thành một bác thợ săn hiền lành

Quỷ thành ra Chó khôn lanh

Xác thân to lớn, tính tình dữ hung

Thợ săn dắt Chó vào cung

Để xin được yết kiến cùng Quốc Vương.

*

Chó kia tỏ vẻ khác thường

Tru lên dữ dội như đương bất bình

Lâu đài cung điện rung rinh

Quốc Vương nghe tiếng thất kinh, rụng rời

Đòi ông thợ tới trước ngai

Tâu trình cho rõ để Ngài được hay.

Thợ săn cung kính tỏ bày:

"Muôn tâu Bệ Hạ Chó này đói ăn

Là tru lên tiếng dữ dằn!"

Ngài truyền cho Chó thức ăn thật nhiều.

Mang bao nhiêu, hết bấy nhiêu!

Chó còn vẫn đói! Còn kêu! Còn đòi!

Đến khi ăn sạch kho rồi

Chó tru ầm ĩ, đền đài rung rinh

Tưởng chừng như xập cung đình

Quốc Vương nhốn nháo sợ mình lâm nguy

Hỏi ông thợ có cách gì

Làm cho Chó đói im đi tức thời?

*

Thợ săn nghiêm nghị đáp lời:

"Thịt người nó ghét nó thời thích ăn!"

Quốc Vương: "Chó ghét ai chăng?"

"Hôn quân, bạo chúa!", thợ săn trả lời,

"Khi dân no ấm nơi nơi

Chó này lặng tiếng, im hơi, ngoan hiền".

Quốc Vương chợt tỉnh ngộ liền

Ăn năn hối cải lòng riêng dâng tràn

Hối về việc ác từng làm

Khiến dân điêu đứng gian nan, khốn cùng.

*

Phật vừa kể dứt chuyện xong

Mặt Vua tái ngắt, trong lòng xốn xang.

Phật bèn khuyên nhủ nhẹ nhàng:

"Ngày nào nghe chó tru vang trong triều

Nhà Vua hãy nhớ những điều

Trong câu chuyện kể buổi chiều hôm nay

Cách làm cho chó im ngay

Ta tin Bệ Hạ đã hay biết rồi!"

(phỏng theo bản văn xuôi của Hoàng Minh)

(11)

Bẩy Cái

Lọ Vàng

Từ bao nhiêu kiếp trước đây

Chàng kia chỉ thích mê say làm giàu

Ăn no nào có dám đâu

Mặc thời hà tiện trước sau sơ sài

Chẳng khi nào giúp đỡ ai

Kiếm nhiều, cất kỹ, không xài tiền ra

Mua vàng dấu kín bình hoa

Đầy trong bẩy lọ, xó nhà đem chôn.

*

Thời gian như sóng dập dồn

Anh chàng bệnh nặng, một hôm lìa trần

Nhưng vì tiếc của vô ngần

Đọa làm Rắn độc để gần vàng kia

Cận kề canh giữ sớm khuya

Xó nhà quanh quẩn chẳng khi nào rời.

*

Ngày qua, tháng hết, năm trôi

Căn nhà mục nát thế rồi sập tan

Rắn ta chết chẳng kịp than

Nhưng lòng vẫn tiếc nuối vàng dấu chôn

Cho nên lại đọa tấm thân

Làm loài Rắn độc một lần thứ hai

Bò quanh canh giữ trong ngoài

Chẳng cho vàng lọt tay ai bao giờ.

*

Một ngày chàng Rắn bơ phờ

Nghĩ thầm: "Xấu xí thân ta thế này

Chỉ vì tiếc của chôn đây

Ta cần tạo phước báu ngay bây giờ

Đừng nấn ná! Chớ chần chờ!

Quyết tâm bố thí! Thiết tha cúng dường!"

*

Rắn bò ra cạnh bên đường

Kêu người khách lạ đi ngang giúp mình,

Khách kia nghe gọi thất kinh

Tưởng loài rắn độc nấp rình đâu đây,

Rắn ta thành khẩn tâu bày

Mong người giúp đỡ tiếp tay cúng dường,

Khách kia chẳng chút ngập ngừng

Theo về nhận một lọ vàng đi ngay

Lên chùa thưa lại cùng Thầy

Xin cho Rắn cúng một ngày Trai Tăng

*

Hạn kỳ vào giữa mùa trăng

Khách kia trở lại. Rắn mừng hỏi han,

Rắn theo kế hoạch đã bàn

Tìm cây làm gậy rồi chàng quấn quanh

Lấy chăn phủ kín thân mình

Khách khiêng cây gậy đi nhanh lên chùa.

*

Dọc đường có kẻ hỏi đùa:

"Khiêng gì đẹp thế?". Khách vờ lặng yên.

Rắn ta nổi giận như điên

Ác tâm muốn cắn khách liền một khi

Nhưng rồi cố dẹp "sân, si"
Nhớ ngày lễ tới cũng vì khách đây
Chỉ lên tiếng trách ông này:
"Chắc tôi xấu xí khiến Ngài lặng thinh?".
Khách kia xấu hổ thật tình
Chân thành xin hứa sửa mình từ đây.
*
Cả hai tiếp tục đi ngay
Lên chùa vừa kịp vào ngày Trai Tăng
Rắn ta tới trước Phật đường
Lễ dâng cung kính, cúng dường thành tâm,
Chư Tăng chú nguyện lâm râm
Rắn nghe thuyết pháp xong thầm ngộ ra
Nghĩ: "Vàng đầy ải thân ta
Đọa làm rắn độc, thiết tha làm gì!
Vàng còn sáu lọ giữ chi
Muốn cầu phước báu cúng đi cho rồi!".
*
Rắn lòng hoan hỉ tuyệt vời
Đem vàng còn lại cúng nơi Cửa Thiền
Cúng xong Rắn chết bình yên
Lìa nơi trần tục, về miền thanh cao
Do nguồn phước báu dạt dào
Cõi trời Đao Lợi sanh vào! Vui thay!
*
Một hôm kể lại chuyện này
Phật nhân đó nói cùng Ngài A Nan:
"Người khiêng chú Rắn tham vàng
Là ta thuở đó. Còn chàng Rắn đây
Là ông Xá Lợi Phất này,

Khi ông trách mắng, ta đây ngượng ngùng
Cúi đầu hổ thẹn vô cùng
Tự thề khiêm tốn với chung mọi loài
Chẳng coi ai lại hơn ai
Muôn loài bình đẳng lâu dài ngang nhau!".
(phỏng theo bản văn xuôi của Y Hà)
(12)
Người Mẹ
Nắng hồng rực rỡ trời mây
Chim muông ríu rít, cỏ cây rộn ràng
Hào quang chói lọi ánh vàng
Theo chân Đức Phật lên đàng sáng nay
Ngài đi khất thực trong ngày
Tìm cơ giáo hóa những ai lầm đường.
*
Nhà kia kín cổng cao tường
Đế Đô là chủ, giàu sang nhất vùng
Tham lam, ích kỷ vô cùng,
Hôm nay chủ vắng. Chó trông chừng nhà,
Nhe nanh hăm dọa người qua
Mắt ngầu hung dữ như là cuồng điên.
*
Phật ngừng khất thực trước hiên
Chó lao vội đến sủa lên, cắn Ngài
"Hãy im!" Ngài nói khoan thai
Chó bèn lui lại để rồi chồm lên
Phật đưa tay đỡ thản nhiên
Đón hai chân trước xong liền nói ngay:
"Ngươi là Mẹ chủ nhà này!
Chớ nên nóng giận. Ta đây rõ rồi

Kiếp xưa hung ác hại người
Quanh năm lừa lọc, suốt đời tham lam
Cửa nhà, châu báu, bạc vàng
Mưu mô thâu góp vô vàn bất lương
Chết rồi còn vấn còn vương
Luyến lưu trần thế, tiếc thương gia tài
Lựa ngay kiếp Chó đầu thai
Trở về nhà cũ giữ hoài của kia
Còn tham lam nữa làm chi!
Phải lo tu tỉnh ngay đi từ giờ!".

*

Oai phong Đức Phật vô bờ
Lời vàng nhiếp phục. Chó như ngộ liền
Ăn năn, hối cải, lặng im
Gục đầu, lệ tủi dâng lên ngập tràn
Phật bèn lui bước nhẹ nhàng,
Chó từ khi đó chẳng màng giữ canh
Lui vào một xó quẩn quanh
Bỏ ăn, bỏ sủa, mặc tình chủ gia.
Đế Đô dò hỏi người nhà
Mới hay chuyện Phật ghé qua bữa nào
Đế Đô căm tức biết bao
Chạy đi tìm Phật hỗn hào hét la.

*

Phật ôn tồn dạy: "Nghe ta!
Chó này kiếp trước chính là Mẹ ngươi
Tham lam, độc ác, hại người
Nên nay muốn trở về nơi chốn này
Hóa làm kiếp Chó khổ thay
Quẩn quanh giữ của đọa đầy tấm thân!"

Đế Đô bực bội vô ngần
Nghĩ lời vu khống, mười phần chẳng tin.
Phật thêm: "Ngươi hãy về liền
Dưới gầm Chó ngủ đào lên có vàng
Mẹ ngươi chôn dấu kỹ càng
Chết rồi chẳng kịp trối trăn câu nào!"
*
Đế Đô kinh ngạc xiết bao
Lòng tham tan biến! Nỗi đau dâng tràn
Niềm tin đạo pháp dần lan
Về nhà đào bới, thấy vàng dấu chôn
Chao ơi tan nát tâm hồn!
Đế Đô ôm Chó lệ tuôn tràn trề
Ăn năn cuộc sống u mê
Giờ đây sám hối quay về đường ngay
Quỳ xin Đức Phật chỉ bày
Cứu cho Mẹ khỏi cảnh đầy khổ đau.
*
Từ bi Phật dạy đôi câu:
"Mẹ ngươi nghiệp chướng từ lâu nặng nề
Ngươi mau mau hãy tìm về
Nương nhờ Tam Bảo quy y tức thì
Lại thêm ngũ giới thọ trì
Tiền này bố thí, của kia cúng dường
Chân thành sám hối trong lòng
Mẹ yêu hồi hướng mới mong phước lành!
Ta từng chỉ dạy chúng sanh
Con đường giải thoát tự mình phải theo
Ở đời sướng khổ mình gieo
Nhân nào quả nấy chớ kêu ai cùng!"

*

Đế Đô chợt hiểu. Vui mừng!

Làm theo lời Phật một lòng thiết tha.

Thời gian thấm thoắt trôi qua

Một hôm Chó duỗi mình ra lìa trần

Trút hơi thỏa mãn vô ngần

Tâm hồn thanh thản! Xác thân nhẹ nhàng!

*

Hôm sau trong giấc mộng vàng

Đế Đô thấy một Bà dang tay cười

Trên nền mây trắng giữa trời

Gật đầu vui sướng, nói lời dịu êm:

"Mẹ gây lầm lỗi triền miên

Chó kia là Mẹ đọa miền khổ đau

Nhờ ơn Phật độ nhiệm mầu

Nhờ con hiếu thảo trước sau tâm thành

Ngày nay Mẹ được vãng sanh

Vào nơi thế giới an lành thảnh thơi!

Chớ quên nhân quả ở đời

Luật Trời đã định! Nhớ lời nghe con!

Gắng công tu học cho tròn

Mẹ dù vĩnh biệt mãi còn an vui!"

(phỏng theo bản văn xuôi của Đức Thương)

-ooOoo-

Đầu trang | Phần 1 | Phần 2 | Tập II | Tập III

Trở về trang Thư Mục

last updated: 01-01-2004

Chân thành cám ơn Cư sĩ Tâm-Minh Ngô Tằng Giao đã gửi tặng bản vi tính (Bình Anson, 05-2003).

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*